

LETTERKUNDE

scheppingskracht, zonder welke geen blijvend kunstwerk mogelijk is.

Wij zijn op weg, Reger te ontdekken.

Moge het komende seizoen wederom ruim gelegenheid geven, ons in zijn werk te verdiepen.

Wouter Paap

LETTERKUNDE

REKENSCHAP IN ROMANVORM

Reinier van Genderen Stort, *Rondom een balling*. N.V. Em. Querido's Uitg.-Mij, Amsterdam, 1939.

Wanneer een roman na lezing iets in ons achterlaat dat wij niet kunnen formuleeren, maar dat aandoet als een innerlijke bevrijding omdat wij vanuit ons nauwe „ik” met een andere persoonlijkheid wezenlijke verbinding hebben gehad, dan heeft deze roman één van de meest essentiele functies der litteratuur verricht, n.l. het verdiepen van het wederzijdsch begrip tusschen de menselijke individuen. Zulk een boek heeft voor ons persoonlijke waarde, of liever: de waarde van een persoonlijkheid.

Ieder weet uit ervaring dat men in het leven vaak menschen ontmoet van wie men de vele duidelijke feilen erkent, maar van wie men toch houdt, omdat zij persoonlijkheid hebben, d.w.z. een eigen, kenmerkende wijze van reageeren, die geworteld is in een rijke levenservaring en een diepe intuïtieve kennis van den mensch. Zoo iemand is Van Genderen Stort en voor zoover zij voor ons de waarde van een persoonlijkheid hebben, zijn zijn boeken evenzoo. Van Genderen Stort is een denker, we zouden haast zeggen: in den klassieken zin van het woord. Met de hardnekkigheid van een die, zoo mogelijk zonder compromissen, met zichzelf en het leven tot klaar-

heid wil komen, overdenkt hij de filosofische stelsels en de heilsleeren der groote profeten. In zijn boeken toetst hij deze stelsels en leeren aan de practijk des levens. Zijn werken hebben daardoor het omzichtig peinzende, wikkende en wegende van den gewetensvollen onderzoeker. Zij dwingen daardoor respect af en voor menigeen die ernst maakt met het leven, zijn deze intensieve waardetoetsingen een aansporing tot inkeer.

Ook Stort's laatste werk is een zich rekenschap geven. Vanaf de hoogte, waarop een steeds rijker wordende bewustwording en inkeer hem geplaatst heeft, ziet hij terug op het voorbije leven met de bezonnenheid van een wijsgeer. *Rondom een balling* is een voortdurend balanceeren om het evenwicht, om de absolute rust, om den volledigen inkeer. Het is een afrekening met het hart, maar ook met het nuchtere berekenende denken, het is een streven naar de grenzen van het niet-zijn.

Deze roman is een studie van de jeugd en den geestelijken groei van eenige door het lot naar elkaar toe gedreven figuren, die zeer kenmerkend de dragers zijn der ideeën waarmede de auteur wilde afrekenen. Een en ander deed ons sterk autobiografisch aan. De persoonlijkheid van den auteur heeft zich gesplitst in de figuren van Melchior, Jozef Jasper e.a. Met groote vaardigheid (de bouw van Stort's romans is altijd evenwichtig geproportioneerd) speelt hij deze menschen tegen elkaar